

Gemeenteavond PMGH op 7 juni 2022 in het Novo-college in Maastricht

Het doel van deze gemeenteavond was vooral te komen tot een gemeenschappelijke koers van onze gemeente voor de toekomst op basis van de uitkomst van de dialoogsessies, die in de gemeente over dit thema gehouden waren. Deze gemeenteavond moest het sluitstuk worden van dit lange, door corona helaas onderbroken en daardoor vertraagde proces. Deze avond was uitdrukkelijk nog niet bedoeld om inzicht in de financiële staat van de gemeente op de lange termijn te krijgen of om met de beroepingsprocedure te beginnen. Het ging er om dat we vanuit een gedeeld toekomstperspectief de meerjarenbegroting en het beroepsprofiel van de nieuwe predikant kunnen invullen.

Drie stukken lagen ter tafel. Onder de titel Bemoedigd Voorwaarts had de Kerkenraad haar visie op de uitkomst van de dialoogsessies gegeven. Een tweede stuk was het rapport van interim-predikant ds. Cees Hendriks over zijn bevindingen over de staat van de gemeente en zijn voorstellen over de toekomst. Tenslotte was er een concept-jaarrooster dat ds. Harrie de Reus op verzoek van de Kerkenraad had opgesteld als een poging de diensten in de gemeente van nieuw élan te voorzien en de gemeente qua diensten meer tot een eenheid te smeden.

Onder leiding van de voorzitter ad interim van de Kerkenraad Marika de Bruijn waren naar schatting 60-65 gemeenteleden bijeengekomen. Door de intense interactie leek het echter meer.

De avond was in twee delen gesplitst. Voor de pauze lichtte Marika de Bruijn het stuk van de Kerkenraad toe, en ds. Cees Hendriks zijn rapport. Ds. Harrie de Reus wekte ons tenslotte op de toekomst in te gaan onder het motto "Alles wordt nieuw!". In het tweede gedeelte vonden groepsdiscussies plaats, waarvan de uitkomsten plenair werden uitgewisseld.

1.

Marika de Bruijn schetste ter inleiding hoe de Kerkenraad na de crisis rond het plotselinge vertrek van onze nieuwbenoemde predikant ds. Iris van der Heul en de coronacrisis had geprobeerd uit het dal te komen door een interim-predikant aan te stellen, het motto 'Houdt moed, heb lief' uit de dragen, de basis op orde te krijgen (een taai proces), en iedereen mee te laten praten. Onze gemeente is immers een platte organisatie zonder veel hiërarchie. Dit mondde uit in de dialoogsessies.

Mijlpalen in dit proces waren de gerealiseerde herinrichting van de Hervormde Kerk in Vaals, en de binnenkort gerealiseerde herinrichting van Valkenburg, de restauratie van het orgel in de St. Jan, het opstellen van een matrix van actieve gemeenteleden – het blijken er 112 te zijn -, en het op sterkte brengen van de diaconie. Maar er is nog veel werk aan de winkel. Het CvK is in crisis (ds. Cees Hendriks is er mee aan de slag), het beroepingswerk is vertraagd, de Kerkenraad zoekt op korte termijn een nieuwe voorzitter en er is nog geen meerjarenbegroting. Mede hierdoor is er nog geen eindplaatje – er is nog veel dat wij niet weten. In dat proces hopen we dat u allemaal wil meedenken.

Ds. Harrie de Reus herinnerde ons aan het bekende lied van Michel van der Plas 'Alles wordt nieuw'. CEO's van internationale bedrijven willen altijd innovatie en zoeken dan naar 'change stories', maar zelfs zij kunnen niet alles nieuw willen. De kerk kan dat wel. Karl Barth definieerde de kerk als *Ecclesia semper reformanda est* (de kerk met zich altijd hervormen, zichzelf en haar praktijken onderzoeken). Het verhaal van Jezus is de grootste *change story*. Paus Franciscus had het over "God is jong" – als wij in een jonge God geloven blijven wij jong van geest, en kunnen we onbevangen, met frisse blik kijken. De kerk is dan altijd innovatie, verwondering.

Ds. Cees Hendriks haakte hierop in en vertelde het verhaal van de oude, trouwe kerkganger aan, die met vernieuwingen werd geconfronteerd in zijn of haar kerkgemeenschap. "Och dominee, kunnen we niet wachten met vernieuwen tot ik dood ben."

Hij wees er op dat we in de PGMH een verleden met elkaar hebben opgebouwd dat niet altijd positief was. Daarom ha hij zijn rapport het motto meegegeven: "Verdraag elkaar, vergeef elkaar als iemand een ander iets te verwijten heeft" (Coll. 3:13A). Probeer daarbij vooral uit de goed-kwaad-discussie te blijven.

Hij wilde het niet over 'Mijn rapport' hebben – het is 'uw rapport', dat tot stand gekomen is door gesprekken met zo'n 100 gemeenteleden. Hij besprak kort zijn 10 adviezen:

1. Zie jezelf als één gemeente
2. Hanteer daarbij het principe 'eenheid in verscheidenheid'
3. Definieer en communiceer je identiteit duidelijk als open geloofsgemeenschap.
4. Handhaaf de gebouwensie
5. Probeer ook vrijwilligers van buiten bij de kerk te betrekken.
6. Probeer de actieve diaconie die er al is verder uit te bouwen naar het voorbeeld van STEK in Den Haag.
7. Zie jezelf niet als een geïsoleerde gemeente, maar als onderdeel van de PKN, die zinnige adviezen kan hebben. Onze problemen zijn niet uniek.
8. Probeer via de studenten tot vernieuwing te komen.
9. Zet in op communicatie
10. Zoek een predikant die meer kwaliteiten heeft dan alleen goed kunnen preken.

Maar de meeste van deze tien is de communicatie. Ga het gesprek met elkaar aan!

Marika lichtte ten slotte het rapport Bemoedigd voorwaarts toe, dat beoogde de uitkomst van de dialoogsessies samen te vatten. Het was haar opgevallen, dat - ondanks meningsverschillen – eigenlijk alles was samengevallen maar dat ook de stem van de minderheid meegenomen moest worden. Het overleg met de Vief Köpp had opgeleverd dat vitaliteit een belangrijk trefwoord moet zijn in plaats van historische waarden. Een belangrijke kwaliteit van de St. Jan was, dat er een levende protestantse gemeente in huisde. De kerkenraad wil voortaan proberen wat meer op talent en motivatie in te zetten, in plaats van vastomschreven functies pogen in te vullen. De diensten zouden 'omfietsdiensten' moeten worden, die daardoor nieuwe mensen trekken. Variatie is daarbij heel belangrijk. Ze hoopte op partnerschap met de jeugd.

Concrete stappen zijn het jaarrooster definitief maken, de startzondag op 11 september invullen en permanente dialoogsessies te organiseren.

Zorgpunten zijn de activiteiten van onze leden. Er zijn wel veel actieven, die de handen uit de mouwen willen steken, maar de lasten zijn ongelijk verdeeld, waardoor overbelasting dreigt. Het is daarom belangrijk dat iedereen ook buiten de kerkgemeenschap kijkt waar talenten zijn die zich voor onze gemeente zouden willen inzetten.

2.

In het tweede gedeelte discussieerde een tiental tafelgroepen over thema's als:

- Moeten wij nog meer één gemeente worden en zo ja, hoe?
- De nieuwe opzet van het jaarrooster 2023
- Hoe kunnen wij partnerschappen met de omgeving aangaan en daarnaast hoe kunnen wij vrijwilligers van buiten werven?
- Wat kan iedereen bijdragen?

Aan elke tafel had iedereen een eigen rol in het organiseren van een goede discussie. Misschien wel hierdoor bleken de gesprekken zeer geanimeerd – iedereen bleek achteraf blij aan de leukste tafel gezeten te hebben. Misschien nog wel meer dan bij de eigenlijke dialogosessies kwam het tot een dialoog die de discussie verder hielp. De plenaire terugkoppeling kon dit onmogelijk helemaal recht doen.

De terugrapportages gaven een rijke oogst, die niet verbatim genotuleerd kon worden. Het gaat om de meest saillante punten.

Karin Mertens

In deze groep werd opgemerkt dat er te veel aan het vertrek van Iris wordt opgehangen. Het probleem is dieper: vergrijzing, krimp, te hoge kosten. We mogen Iris wel dankbaar zijn – we dachten dat we het goed deden, terwijl er geen samenhang is.

Toch was er wel scepsis over het vormen van één gemeente. Dat kan administratief wel, maar persoonlijk niet. Zal iedereen naar Maastricht komen? Bij de St. Jan is het moeilijk parkeren. Maastricht werd niet als 'wij' gevoeld door sommige Heuvellanders. Het is utopisch te denken dat je naar Maastricht of Vaals gaat als in Valkenburg de kerk drie minuten lopen is, en je in Valkenburg iedereen en in Maastricht en Vaals niemand kent. Als je mensen kent voel je je ontspannen.

Misschien kunnen we wel een eerste stap zetten door bijvoorbeeld meer gemeentedagen te organiseren na een dienst in één van onze kerken. Meer startzondagen bijvoorbeeld. Je zou er wel achter moeten komen of er behoefte aan is. De St. Jan leek dan weer wel een logische plek om vanuit te beginnen omdat daar veel mensen in kunnen.

Je kan zeker het preekrooster diverser maken, ook qua 'ligging' van de predikanten. Je zou wellicht jongeren kunnen trekken door regelmatig een opwekkingsdienst te organiseren. Dan zou dat wel goed gecommuniceerd moeten worden zodat iedereen de dienst kan bezoeken die bij hem past. De Thomasviering die we gehad hebben werd niet goed begrepen. Het zou toch over de ongelovige Thomas moeten gaan?

Wat partnerschappen met seculieren en niet-protestanten betreft werd op het leerhuis gewezen, waar we met joden en katholieken inzitten. Een andere concrete suggesties was het aanbieden van stages voor scholieren.

Baukje Vrieswijk

De groep kon zich heel goed vinden in het rapport van ds. Cees Hendriks, de nieuwe naam voor de gemeente, de nieuwe opzet van het preekrooster en het idee van partnerschappen met organisaties buiten de kerk. Over het hoe wilde men liever later nog eens specifiek nadenken. De groep vond dat de onderstroom die er anders over dacht en het verdriet aandacht moest krijgen, maar de blik moet vooruit.

Wel merkte men op dat er weinig tijd voor reflectie op het rapport was. De groep meende dat de kerkenraad zelf op het rapport moest reflecteren. De groep hoopte op de mogelijkheid van een schriftelijke reflectie op het rapport en de avond.

Bij het jaarrooster moest ook bedacht worden dat er een vijfde vierplek komt: Eijsden. Dat moeten we nu niet meer laten liggen.

De groep stelde een prioriteitenlijst op van zaken die het eerst aangepakt dienden te worden. We moeten ons niet overbelasten.

1. De nieuwe predikant
2. De financiën op orde
3. Culturele verandering: doorbreken mailcultuur; zorg voor goede communicatie
4. Betrek gemeenteleden bij bijzondere vieringen

Ook droeg de groep als nieuwe mindset aan: “wij zijn de gemeente”, niet alleen de Kerkenraad.

Partnerschappen is een leuke uitdaging, bijvoorbeeld rond een thema als vieringen rond liederen. Laat iedereen alert zijn op kansen.

Verder leek het de groep interessant te experimenteren met een dienst zonder predikant.

Joop de Kraker

Ook deze groep was er erg voor dat de gemeente meer één zou worden. Dat kon bijvoorbeeld door vaker één gemeenschappelijke dienst te organiseren, die dan wel iets extra's moest bieden. Ook leek het goed andere activiteiten te organiseren door de hele gemeente heen, niet per kern. Het nieuwe jaarrooster vond ook deze groep een goed idee.

Het jaarrooster leek een goed idee – bijvoorbeeld Engeltalige diensten i.s.m. The Inn Between. Maar de groep had wel een belangrijke bedenking was wel: hoe lang kunnen we dit volhouden voor 10 mensen? Misschien kan dat, maar dan moet het wel heel anders dan nu. Wel was er het besef dat als het ergens stopt het nooit meer terug komt.

Het zoeken naar vrijwilligers van buitenaf vond de groep belangrijk. Dat moet wel projectmatig worden aangepakt. Een goed idee is het voorbeeld van Valkenburg: het kerkgebouw beschikbaar stellen voor andere groepen.

Om alles beheersbaar te houden moeten er misschien taken geschrapt worden waar we geen vrijwilligers voor krijgen. We kunnen voor vitale taken professionals inhuren. De groep vroeg zich wel af of er geld genoeg was om meer met professionals te werken in de organisatie.

Kees den Dulk

Deze groep reflecteerde op de verhouding tussen Maastricht en het Heuvelland. Zeker was het zo dat Maastricht in het verleden door het Heuvelland vaak als een moloch in de verste beschouwd werd. Maar de meesten praten zo niet meer. Beide partijen zijn tot het inzicht gekomen dat de ander niet zo erg is als gedacht.

De groep pleitte voor een preekrooster waarin de beide predikanten 50-50 verdeeld worden over de kernen en zoveel mogelijk uitwisselbaar opereren. De samenhang kan verbeterd worden door de taakgroep vieren één voor de hele gemeente te maken, maar misschien is dat een stap te ver.

De groep riep de talenten in de gemeente op te staan: poëzie, bloemschikken, schilderen. Verspreid die talenten over alle kerken.

Joen Drost

Deze groep pleitte voor variatie als het ging op de predikantsbezetting.

Ook dacht de groep dat we weinig bij elkaar naar de kerk zullen gaan.

Het rooster leek complex. Maak het niet te star. Het is het beste gewoon te beginnen.

Ten aanzien van de vrijwilligers: voor klusjes kan dit altijd, voor ambten moet men PKN-lid zijn. Zomaar een keer is altijd welkom. Een voorbeeld van een goed partnerschap met buitenstaanders is de deken Hannemanstichting – maar ook de Vincentiusvereniging zou een goede partner kunnen zijn. Zijn de groene kerken een voorbeeld? Dat is nog niet zo duidelijk. Er was twijfel over de term partnerschap. Spreek liever over mensen in je omgeving.

Deze groep temperde de hoop op vernieuwing door toenadering tot de studenten te zoeken. Joen meende dat studenten vooral in een eigen wereld leven, en dat andere verplichtingen daaraan ondergeschikt zijn. We moeten misschien niet te veel hopen op structurele verbindingen aan onze gemeente.

De groep griezelde een beetje van het woord *mindset*, en ook van de frase “in zijn Geest” in Bemoedigd Voorwaarts. Is dat “doen zoals Jezus het zou doen”. In Maastricht zijn wij niet “in Jezus”.

Martine Bakker

Deze groep stond positief ten opzichte van het rapport. Het geeft een goede beschrijving van de PGMH. Het onaangename vertrek van ds. Iris van der Heul had ons toch ten onrechte een soort schuldgevoel gegeven, en een gevoel dat we niet helemaal sporen. Maar juist deze wijze waarop we er mee zijn omgegaan heeft iets heel moois gebracht.

Onze identiteit is een gevoel van trots op het protestantisme, en dat moeten we vasthouden.

Het preekrooster was prima, maar men was niet helemaal enthousiast over de bijzondere diensten. Met name de Thomasviering was slecht gevallen.

De groep vond het wel heel gemakkelijk gedacht naar een andere kerk gaan dan de eigen. Daar zullen eerst veel drempels moeten worden weggenomen.

Ook waren er aarzelingen bij het idee vrijwilligers van buitenaf te halen. Neem de vrijwilligers voor het bezoek van de toren van de St. Jan. Je kan dat met externen doen, maar het heeft toch wel degelijk met de kerk te maken.

Wel is het goed expertise van buitenaf te zoeken.

Ook hier grote aarzelingen ten aanzien van de hoge verwachtingen van studenten in het rapport van ds. Cees Hendriks. Studenten zijn niet zo met de kerk bezig. Contact met besturen is al heel wat. Studenten zullen echt niet massaal naar onze diensten gaan.

Chantal Hoge

De rode draad door het gesprek in deze groep was: verbinding zoeken is fijn, elkaar ruimte geven ook. Dit proces is goed, en moeten we doorzetten naar de beroepingsprocedure. Belangrijk is het OMA thuis te laten: Opinies, Meningingen en Adviezen. We moeten elkaar bevragen en accepteren. Dan voelt iedereen zich veilig. Grapjes maken is goed. OEN mag misschien wel mee: open, eerlijk, nieuwsgierig.

Er waren wel twijfels of je jezelf afhankelijk moet maken van mensen van buitenaf, en de groep vroeg zich af of je daarvoor aparte activiteiten moest ontplooiën. Maar misschien was dat ook wel heel leuk. Wel is de vraag hoe je die bereikt – via posters of sociale media? Wie gaat dat doen? De Kerkenraad gaat dit niet trekken, dacht de groep wijselijk.

Het stuk van ds. Cees Hendriks vond men nogal abstract. Het gaat er op het concreet te maken.

De gemeente heeft een professionele organisatie nodig. Een roulerende predikant is goed: we moeten niet van één predikant afhankelijk zijn.

Chantal kon zich uit persoonlijke ervaring ook wel vinden in de visie van Joen Drost over de bijdrage van studneten aan onze gemeente. Het heeft bijvoorbeeld geen zin studenten als lid van de Kerkenraad te vragen met alle verplichtingen van dien. Wel willen studenten bij gelegenheid iets voor je doen.

Jeanne van Doorn

Jeanne kwam als laatste en had het gevoel dat alles al was gezegd. Ze lichtte er een paar nieuwe puntjes uit.

Ten aanzien van de partnerschappen vond deze groep dat we eerst Christen en dan pas protestants zijn.

De groep had wat bedenkingen bij de aandacht voor poëzie in het nieuwe jaarrooster. Dat zou de kerk elitair maken, en de minder geletterden ondersneeuwen. Deze opmerking leidde echter tot enig gemurmel in de zaal dat deed vermoeden dat niet iedereen het hier mee eens was.

De groep wilde 12x per jaar avondmaal en kon zich vinden in interactie met de voorganger. Tenminste één gezamenlijke dienst voor de hele PGMH was goed.

Deze groep viel ook over de uitdrukking “In zijn Geest”. Niemand weet dit. Misschien gaat het gewoon om vertrouwen hebben.

3.

Marika de Bruijn sloot de vergadering met de leuze: “Vertel het voort!”

4.

Reacties

Ds. Harrie de Reus had na de gemeenteavond een digitaal prikbord aangemaakt waarop iedereen zijn reacties kwijt kon. Daaruit bleek dat iedereen het echt een bemoedigende, verrassende en inspirerende avond had gevonden waarin men zich werkelijk één gemeente had gevoeld. De gedachte dat God jong is, bleek meteen een verjongend effect op de aanwezige ouderen gehad te hebben.

De reacties zijn te vinden op <https://padlet.com/dsHarriedeReus/vc2o7ohxzfyybbnow>.